

Filmitegejä Hints Anna ärvisadu söögi pästmisest

Kae lk 2

Mõtsamiis hoitsõ Družba saagõ üüse puu otsan

Kae lk 3

Kuis kats lõbusat velle lõpnu kikka maaha mati

Kae lk 4

Võromaa päeväpiltningõ pildi ja eloluu kaasi vaihõl

RAHMANI JAN

Minevä nätäl tull' trüküst raamat Vana-Võromaa päeväpiltningõst. Kokkosäädjä om kaasi vaihõlõ koranu päält 70 mikandi piltningu luu ja valinu vällä pilte, miä omma tettü aastil 1853–1940.

Raamadu säädse kokko Vahtsõliinast peri tunnõt filmi- ja pildimiis Ruusa Ago. «Ma tei inne seod raamatut mitu näütüst vannost piltest. Inemise tiidsevä ja uursõva tuud, kes omma pildi pääl, a minno naas huvitama tuu, kiä om olnu naidõ pilte tegemise aigu kaamõra takan,» seletäs Ruusa Ago.

«Kõgõpäält om taa avvostusavaldus noile piltningõlõ, kiä tan omma olnu,» võtt Ago raamadu päämadse mõttõ kokko. Tarto ja Talna kandi fotograafia aoluku oll' innembä häste uuritu, a Võromaa oll' millegiperäst suurõlt jaolt uurmada. «Ummõtõ, teno Kreutzwaldi omma tankandin pildi väega ammust aost dateeritü,» seletäs tä. Edimäds pildi teivä tankandin läbisõitva pildimehe. Kõgõ edimäne fotograaf käve Võromaal 1845. aastagal, a timä tettüid pilte ei olõ alalõ. Kõgõ vanõmb pilt, miä tastkandist alalõ, om tettü 1853. aastagal ja sääl omma pääl liinatohtri Kreutzwaldi naanõ ja latsõ. Tuu dagerrotüüp (hõbõtõdu vaskplaadi pääl pilt) om alalõ Eesti kirändusmuusõumin.

RAHMANI JANI PILT

Kokkosäädjä Ruusa Ago näütäs trüküvårskit raamatut.

20. aastasaa alostusõn naas fotograafia ka laembalt maal levimä. Ruusa Ago uurimisõlõ avit ütten tuu, et tsariaol pidi fotograafõl olõma Riast kubõrmanguvalitsusõ käest võet luba. «Näil pidi olõma kutsõtunnistus, nigu sepäl, kangsepäl, rätsepäl jne. Kes olli kutsõtunnistusõ saanu, noidõ avaldusõ olli arhiivin olõman,» seletäs Ago.

Teedüst umaagisidõ pildimihi kotsilõ sai tä päält arhiive,

muusõummõ, aolehti ja aokirju ka inemiisi käest suusõnal. «Siiämaani tulõ tuud teedüst. Ku raamatulõ sai 70–80 fotomehe luku, sis nüüd mõistas mõnõ luu viil mano panda.»

Pildimihi lugudõ siän om näütüses lugu Sõmmõrpalost peri Sachkeri Reinholdist, kedä om peetü edimädses eesti suust fotomehes ja kiä võtt välämaa sõna «foto» asõmõlõ tarvitustõ sõna «päeväpilt».

Tõõnõ osa raamatust om pildiosa, kon saa nätä inneskiidsi piltningõ tettüid pilte. «Pruusõ tuu kokko säadi nii, et pildi tävvendänü ütstõist, et egä pilt olnu kuigi esimuudu, et nä es olnu ütstõdsõga sarnadsõ,» kõnõlõs Ruusa Ago.

Vahtsõt raamatut saa nätä ja osta Vana-Võromaa muusõummõst ja Võro instituudist.

Täpsustõdas ristipuiõ asupaiku

Muinsuskaitssõammõt kuts inemiisi üle kaema, kas näide jaos tähtsä ristipuu omma är märgidü ristipuiõ kaardi pääl ja kas naidõ puiõ koordinaadi omma õigõ. Ristipuiõ asupaiku näütävät kaardikihti saa kaia maa-ammõdi kaardiserverist.

Ristipuu omma tähtsä kultuuri-perändüs, minkast edimäds kirjapantu lätte omma peri joba 17. aastagasaast. Lõunaestläisi siän om matussil tii pääl puu sisse risti lõikamisõ kommõ täämbädseni elojõun. Niimuudu mälehtedäs kaonugõist. Usutas, et koolnu inemise heng lätt puu sisse ja ristipuu seest ei tulõ heng kodo käümä. Lõunõ-Eesti ristimõtsa

omma hariligult kas surnuaidu lähkül vai külä ja surnuaia tii veeren. Ristipuid om kõgõ avvustõdu ja näid ei raota maaha.

«Muinsuskaitssõammõt teges parhilla 14 riigimaal olõva ristimõtsa kaitssõ ala võtmisõga. Ku nuu saava kaitssõ ala, jakatas erämaal kasuvidõ ristimõtsuga. Seenis, ku ristipuu olõ-i riikligu kaitssõ all, avitasõ näid kaitssõ võimaligult täpse kotussõandmõ. A kõgõ parõmbalõ omma ristipuu kaitstu sis, ku maaumanigu ja paikligu inemise näist tiidvä ja huulva,» seletäs muinsuskaitssõammõdi luudusliidsi pühäpaiku nõvvomiis Kama Pikne.

Parhillatsidõ andmidõ per-

KAMA PIKSE PILT

Rist pedäjä koorõ seen.

rä om luud ristipuiõ kaardirakõndus, midä saa kasvai nutitefonist kaia. A kimmäle om viil ristipuid, miä ei olõ kaardi pääl saanu ja midä tuuperäst või mõtsaragominõ ohto säadi. Sama ristipuiõ kaardikiht om olõman ka mõtsaregistrin, mink perrä plaanitas mõtsaragomist.

UL

Viiendät kõrda peetäv «Vunki mano!» luumistalos uut märgotamisteemasid

11.–13. urbõkuul plaanitas jäl pitä «Vunki mano!» luumistalost. Seokõrd saias kokko Setomaal Verskan.

Talgolõ saa märkmises esitä teemasid, miä avitasõ praavita Võro maakunna ello ja luvva nutikit lahenduusi.

Teemasid saa esitä internetin kodolehe vunkimano.ee pääl. Mõttidõ esitämisse tähtaig om 1. radokuu (01.02.2021).

UL

Suurõtiimuusõumin plaanitas palmi all vissi laskõ. Minevä puulpäävä plaaniti Varbusõl Eesti suurõtiimuusõumi liiklusliinan valla tetä vissitämispõlts, kon saa vissi laskõ palmi all. A sis tull' sulailm ja palmialonõ vissipõlts jäi valla tegemädä. No oodõtas, et ilmä jälleki külmäs lännu: sis saa vissipõltsi õks valla tetä ja om võimalus vissraudu pääl liiklõmisõ säädüisi oppi.

UL

Välämaalt

Koroona häötäs kõvva indiaanlasi kultuuri

Ameeriga indiaanlasi hulgan mülläs koroonavirus esieranis suurõ huuga. Arvatas, et näid om koolnu topõld võrrõldõn valgõt nahavärvi inemiisiga. Koolnu om hulga hõimuvanõmbit, kiä omma olnu kiili-kombidõ paigapäälse hoiija. Näide kaomisõga kaosõ ka tähtsä kontakti uma aoluga, jääs katski ummi kiili ja kombidõ edesindminõ noorõmbilõ põlvilõ.

välämaa veebilehti lugi
FASTRÕ MARIKO

Võro Instituut kuulutas vällä
34. latsi ja nuuri võrokiilside kirätõie võistlusõ

MINO VÕROMAA

Oodami võistlusõlõ kõiksugutsit kirätõied: juttõ, luulõruisi, nalajuttõ, näitemängõ, katõkõnnit, märgotuusi, laulõ jne. Timahava saava latsõ ja noorõ valli viie teema hulgast. Hinnatas vannusõrõhmi perrä (I–III, IV–VI, VII–IX ja X–XII klass).

„Mino Võromaa” 34. võistlusõ teema omma:

- 1 Vanasõna ütles, et ...
(Ei olõ keelet ka näidõid, et vanasõna ei pili poika.)
 - 2 Kuis ma hinnäst tõpi vasta kaidsa
 - 3 Kõgõ parõmb kingitüs
 - 4 Egäl tsirgul uma laul
 - 5 Krokotill tekk pallo nalla
(Nalla või teta ka mõni tõnõ elai, päälkiri and tõukõ vigarjutu kirutamisõs.)
- Kimmäle või kirota ka vabal teemal.

Oodami võistlusõid märdsi 10. päiväs (10.03.2021) meili pääl kaale.kabun@wi.ee.

Üts kirotaja või saata võistlusõlõ kooni kolm tüüd.
Ku tüüd kuigi meili pääl saata ei saa, või käisikirä tuvva/saata Võro Instituuti (Tartu 48, 65609 Võro).
Parõmbilõ kirotajilõ avvuhinna!

Lähembält saa võistlusõ kotsilõ küssti
tel 525 3215 (Kaile Kabun).

M Ä R G O T U S

Märgotusõ lugõmisõs ja kullõmisõs

Ku ma pia nelä aasta iist Uma Lehe päätoimõndajas kandidiirse, olf üts lubahus vai plaan sääne, et lehe märgotusõküle päält saa lukõ pikembit ja süvembit märgotuisi eri eloala inemiisilt. Tuuga om lännü nii ja naa; mõnikõrd olõ hää märgotaja löüdnü vai om kiäki esi umma mõtõt paknu, a mõnikõrd om märgotusõkülg lahjõmbas jäänü.

Seost lehenumbroßt pääle lätt käümä Uma Lehe ja Helüaida kuuntüüettevõtminõ, miä tuu lehte lugõmisõs ja helüait.ee kodo-lehe pääle kullõmisõs vahtsit märgotuisi. Proovimi löüdä põnovit inemiisi, kinkal om võrokõisilõ üteldä midägi vahtsõt vai esierälist. Märgotuisi safa tege valla Hints Anna, kiä sai ildaigu valmis filmi Tarto liina söögipästjist. Anna ei häbendä tuud, et om filmi peräst (ja arvada ka esihindä sisemädestest sunnist) esi kah üts noidõ siäst, kiä prügükastist sinnä visatut kõrralikku söögikraami vällä tooman käü. Luutusõga, et tuu pand söögiraiskamisõ pääle märgotama nii puutõ ku tõisi inemiisi.

Kutsu kõiki lehelugõjit, kel võimalus om, uudistama helüait.ee kodolehte. Põnovat kullõmist om sääl viil.

RAHMANI JAN,
Uma Lehe päätoimõndaja

UMALEHT

Tulõ vällä egä katõ nädäli takast neläpäävä.

Toimõndusõ aadrõs: Tartu 48, 65609, Võro liin

E-post: info@umaleht.ee, tel 78 222 21

Kodoleht: umaleht.ee

Molovihk: facebook.com/umaleht

Päätoimõndaja: Jan Rahman, tel 56 922 841
jan@umaleht.ee

Abitoimõndaja: Kaile Kabun, info@umaleht.ee

Keeletoimõndaja: Laivi Org, laiviorg@gmail.com

Latsinuka toimõndaja: Mariko Faster,
latsinukk@umaleht.ee

Uma Lehe toimõndusõ kolleegium:

Tiia Allas, Külli Eichenbaum,
Aapo Ilves, Kaido Kama,
Ülle Kauksi, Rainer Kuuba,
Evar Saar.

Välläandja: SA Kultuurileht, kl.ee

Tellmine: Express Post AS, tellimine.ee, tel 617 7717

Tõsõ kundi otsast

Ettevõtja PINDMAA AIGAR märgo-
tas tan ilmaasju pääle tsipa tõsõ
nuka alt, ku hariligult kaema
harinu oltas.

Raamatist

Mäletä umast latsõpõlvõkotost pallo raamatit. Ei tiiäki, kupallo imäl-esäl päält esä Tsiberist tulõkit vahtsõ elo ülesehitämise man aigu lukõ olf, a raamatit olf ja raamadukogon käüti.

Ku ma naksi koolin käümä, sis mu kodotii pääle jäi Nursi raamadukogo. Raamadukogotädi olf mu imä latsõpõlvõsõbõr ja kooliseldsiline. Et raamadukogo olf edimäde kolmandigu kodotii pääl, sis kadonu Hiljätädi man raamadukogon olf väega hää kävvü. Kõgõ jäi säält midägi näppu.

Olku et koolitükke olf tetä, a raamatit olf iks hää lukõ. Vahepääll ma esiki petse immä: ütli, et lää magama, a periselt olf mul sängün teki all patarei ja loi üüse raamatit.

Parhillatsõ ao elo om kipõ, a egä päiv proovi iks löüdä puul tundi kooni tunni, et mõnõ leheküle lukõ. Käü ka raamadukogon, a mitte väega tihtsäle. Mullõ miildüs hindäle raamatit osta.

Viimätsel aol olõ viil säänest asja tähele pandnu, et ku võta kätte raamatit, midä loi viis vai kümme aastat tagasi, ja noid vahtsõst kae, sis ei tunnõ ma pallosid asju säält raamatist inämb är. Selle et tuu aoga olõ

esi pallo opnu ja elost tõistmuudu arvo saama naanu.

Raamatidõga olõ perämäd-sel aol tundnu ka esieräliidsi läbielämiisi: lää raamadupuuti, üts raamat jääs silmä. Võta tuu kätte, käänä lehti ja üte leheküle pääl jääs silm pääle. Loe är leheküle vai kats, panõ raamadu korvi, selle et saa aru, et tuun-saman lõigun om midägi, mis pand minno tõistmuudu mõtlõma, avitas seol elohetkel edesi. Om olnu ka säänsit põnovit juhtumiisi, et ma olõ perän tuud loeut löiku raamatust otsnu, a ei lövvä üles: inämb tuud ei olõ.

Tihtsäle lövvämi mi raamatist esihindä elokogõmuisi, tar-kuisi. Huulmada tuust, et nuu om kirja pandnu kiäki tõnõ, avitasõ nuu mi elopilti panda üte tükükese mosaiiki mano, avitasõ mi elopilti laembas, tävvelidsembäs ja kimmäle ka parõmbas tetä.

Ma olõ mitu kõrda üle lugõnu umma latsõpõlvõ lemmikraamatut «Totu kuul», mille kirof Nossovi Nikolai. Väikust pääst ai tuu lihtsäle naarma, a nüüd aja viil rohkõmb naarma ja pand märkmä, et egän ütiskunnan omma uma Taibu ja Totu. Kuis kül autor om elo nii häste är tabanu?! Kül läbi latsõkeele, a iks... Tuu om tõtõstõ raamat, miä kaes tulõvikku ja om aost üle.

Ma olõ olnu kats aastakka söögipästjä. Tuu tähendäs, et ma käü suuri puutõ prügükas-tõh süüki pästmäh. Tuu, ku hulga tävveste kõrralikku ja hääd süüki är visatas, om üle mõistusõ hirmsa.

Ku Tarto olf filmi «Homme saabub paradiis» edimäne näütämine, käve kah prügütsung-misõl ja löüds kilogrammõ viisi mandariine. Hulga olliva «Merry Christmas» pakkõ seeh, üts vili olf är määnü, tõsõ 15 tükku olliva imeilosa. Meil om nii pallo perrit, koh om söögist puudus, ja samal aol visatas perädü unigu süüki är.

Mu miis om Indias peri ja taht aig-aolt kodomaa viljo. Minevä nätl pästse är mitu mangot. Miis ütelf, et seo om kõgõ parõmb mango, midä tä Eestin saanu om. Ütelf, et nüüd tä himostas õnnõ prügükastimangot, poodi mant saat üle-arvo toorõst. Tõisi lõunõmaa viljoga om niisama – prügükastist saat kõgõ parõmba. Tütär ka kūsüs hummogu, et noh, kuis üüse söögijaht lätš, kas apõlsiini vai mangot om. Kaños saa egä üü iks määnestki lõunõmaa kraami. Seo om esieränis hallõ: nii kavvõlt om tuud ja pallo kulutõt ja sõs kaet tävveste normaalsõt banaani prügükastih.

Katõ aasta joosul olõ-õi mu perrel määnestki haigust tulnu. Ma usu umma nõnna ja tervet mõistust ja mõsõ kaupa suurõ hoolõga. Näütüses viinamafa ja muu säändse, midä saa-ai är kuuri, mõsõ soodaviiga är.

Ma olõ pallo mõtõlnu tuust, kuis parhilla elämi õkva ku sildikultusõ maailmah: usu-mi silti «parõmb inne» inämb ku hindä tervet mõistust. Latsõpõlvõst mäletä, et es olõ määnestki parõmb-inne-silti, muna olliva kapih mitu nädä-lit, savvusink terve talvõ jne. Vanaimäl es olõ silte, uskõ hindä nõnna ja talotütre mõis-tust. Nüüd 20 aastaga om asi kõvva muutunu – «parõmb inne» om õkva ku aamõn ker-koh.

Pästä uhkõlõ süüki

HINTSI ANNA,
filmirežissõör, söögipästjä

A imäkene Maa om üts ja ainus ja ku kaia är visadu söögi hulka, sõs tulõ väega selgelt väl-lä, kuis mi elämi nii, et kulutami ülearvo Maa tagavarra. Ku taha-mi, et mi latsil olõssi kah elori-kas ja hüä elo, om vaia löüdä välläpäsamine nüüd ja parhilla, ütehkuuh. Süük kõüt meid kõi-ki ütes – olõt sa Võromaal vai Aafrikast, naanõ vai miis, üts-kõik määndse sugulidsõ tsihiga (*seksuaalne orientatsioon*) vai määnest parteid valit. Elämi aol, ku tiidläse omma kimmäs tennü, et meil om umbõs küm-me aastakka, et keskkunnakriisi pidämä saia. Söögikraami tarvitamisõst olõnõs väega pallo, kas keskkunnakriis lätt suurõmbas vai vähämbäs.

Ma olõ kimmäs, et kõgõ inämb om vajja meele muutmist, rohkõmb arvo saia ja huuli. Kaia ilma süämega. Kas hummõn tulõ paradiis vai põrgu, olõnõs kõigist meist. Om vajja muuta hindä seeh mõtlõ-mist, et saa-ai midägi tetä. Saa külh! Meil kõigil om võimalik mõota tervet planeeti hindä tarvitamiisi perrä. Ku mitte esihindä, sõs latsi nimel om vajja löüdä välläpäsemiisi. Ja õkva välläpäsemiisi, mitte süüdläst.

Säädüse omma säändse, et periselt võinu poodi kah parhilla ostmalda kaupa är anda. Ku «parõmb inne» päävä liha-kala õkvalt är külmädä, sõs saa ka seod kraami är anda, tuu tähendäs pästä. A poodi pelgäse, et inemine and kohtu-he, et poodil om vastutus. Seod võinu muuta, et vastutus olõssi iks anni vastavõtjal. Valitsusõl om vajja tetä sääne säädüs, et ku võtat alla hinnatut vai mas-sulda kaupa, sõs om vastutus võtjal. Parhilla om nii, et esiki uma poodi tüütäjä saa-ai kraami hindäga üteh võtta. Inglüs-maal omma poodõh säändse leti, et sama päävä parõmb-inne-kraam pantas joba pääväl sinnä. Ja hinda om alla last vähämbält 50 protsõnti ja inämb. Prantsusmaal om puutõl söögi ärviskaminõ keelet.

Inämbjago mu perre söögist tulõ külh prügükastist, a kõi-kõ säält iks saa-ai. Ku ma sõs esi lää puuti, proovi osta õnnõ allahinnatut kaupu, selle et ma tiiä, et muido jõud seo prügükasti. Ma ei pelgä, midä tõsõ arvasõ: värvi suu är, aja sälä sirgu ja pästä uhkõlt süüki. Häbüst saa üle ja läbi taa tegemise saa olla hoobis iihkujos tõisilõ.

Häbü võinu olla hoobis hüvvä süüki prügükasti visada, mit-te tuud pästä. Kokkohoitminõ võinu muutuda harilikus ja kõrrast vahtsõmba asä tahtmi-nõ normivastalidsõs. Popp om maailma pästä, mitte häötä.

Ütsindä om muidogi ras-sõmb, a Tarto liina näüte päält saa üldä, et tähtsä om kogo-kund, kiä uma väe kokko liit. Sõs om lihtsämb. Inemine om karaelläi: üts tege iih, sõs tulõva tõsõ perrä. Tarto olf kah edimält üts inemine, nüüd om suur kogokund. Tarto olf meil söögikapi-kõrd väega häste tüüle naanu: pästämi üten tõisi prügütsuklõjido-ga süüki ja panõmi tuu kappi tõisilõ võtmisõs. Inemiisil om tihtsäle häbü prügükastih käv-vü, kapist om näil parõmb süü-ki võtta. Üts kirof meile, et täl olf nii hüä miil, et söögikapi-kõrd om luud. Ku olõt rassõh saisu, sõs prügükasti minek tege meele viilgi hallõmbas. Tä tennäs, et kapiga saa õkva ku väarikusõ tagasi.

Ma taha-ai filmiga üldä, et läämi kõik nüüd kipõlt prügükastist süüki otsma. Kõgõ parõmb olnu õks tuu, ku kiäki es pidänü prügükasti tükmä, et süük es jõudnugi sinnä. A parhilla jõud ja ka Toidupank saa õnnõ 10–15 protsõnti kõrralikust söögist. Ülejäänü jõud prügümäele. Inemise tahtva õnnõ läükjambät ja vahtsõmbat. Ku mi kõik saami arvo, et parhilla raomi tuud ossa, koh esi istumi, et vahtsõ asä hind om puhas ja eloterve keskkund, sõs saa häbüasjas raiskaminõ, mitte pästmine ja kokkohoitminõ. Sõs ei ooda meid iin põrgu.

Helüaida ja Uma Lehe märgotuisi sari.

Seo om edimäne märgo-tus, miä sünnüs veebilehe helüait.ee ja Uma Lehe kuuntüün. Taadsamma märgotust saat kullõlõda autori esitü-sen Helüaida lehe pääl.

Lõunõeesti kiränik Kaplinski Jaan

22. vahtsõaastakuul sai kirämiis Kaplinski Jaan 80 aastakka vanas. Kaplinski lõunaeestikeelitsest kirändüsest and väiku üle-kaehusõ kirändüstiidläne VELSKRI MART.

Kaplinski Jaani loomingu tulõ eräle vällä väiku, a tähendusrikas punt tekste, miä omma kirotõdu lõunõeesti keelen – päämidselt võro keelen, a mõnõl juhul või kõnõlda ka tarto keelest vai ka selgele paika pandmalda lõunõeestilidsest keelekujost. Kaplinskil omma lõunõeestikeeline luulõtuisi kogo «Taivahe heidet tsirk» (2012), essee «Mõtsa ja tagasi» (2014), väiku mälehtüisi raamat «Latsepõlve suve» (2019), lõunõeestikeelist katõkõnõt om ka ulmõnovellin «Loojak Hiiumaa rannal» (2004), raamaduvariants tuust om kogomikun «Jutte» (2014). Neo neli teost omma põhijago Kaplinski lõunõeestikeelitsest loomingu, a tekste om viil.

RAHMANI JANI PILT

Kiränik Kaplinski Jaan raamatulõ autogrammi kirotaman.

Ku seolõ põhijaolõ lissa otsi, sis mille mitte näütüses latsi-raamatust «Põhjatuul ja lõuna-tuul» (2006).

Mille Kaplinski lõunõeesti keelen kirotas ja kuimuudu kiil and teksti tähendüisile tsihte?

Jah, võro kiil om jo timä imä-kiil, a es olõ siski kodonõ kiil latsõpõlvõkoton Tarton. Kõgõ lihtsämb om arvada, et paik and keele ja kiil pand masma

paigapäälisüse. Osalt jaolt seo omgi nii, a seo seletüs ei lää siski peris jüväni vällä. Tarto liinalõ taht tä üteldä mõnõ hää sõna «su oma keeli» (luulõ-tusõn «Tarto liin maki ole»), Võromaal oltust aost kõnõ-lõs tä võro keeli («Latsepõlve suve»). A mille iks tarvitas tä ulmõjutun lõunõeestiperälist kiilt? Mille omma perämäd-se aastakümne luulõkogo täl

võro- vai vinnekeelidse? Üts võimalus kõigi naidõ esi variantsõ seletämises paistus ollõv sisse juhatõt raamatun «Mõt-sa ja tagasi», kos Kaplinski kirotas mõtsa keelest, minkast tä arvas hinnäst arvo saavat, miä om murdnu hinnäst vabas päälilitsvast kultuuriist ja miä määndsengi mõttõn om nigu võro kiil: «Võro kiil omgi nigu mõts, ei sünnü ussada, kultuuri. Mõtsakiil.»

Nigu ka luudus, om võro kiil Kaplinski jaos esieräliidselt elon ollõv kiil. Seo võinu olla ka üts päämiidsi põhjuisi, mille tä võro keeli kirotas. A tõõnõ põhjus, midä tä kah om vällä toonu, om kõüdet häämiseoho-ja veeidembüsilikkusõga, miä väikut kiilt varitsõs. Esieräline elon olõk ja välläkuulmisõ oht käinü nigu üstõdõsõga käest kinni. Esseen «Oma keel ja keeled» ütles tä seo pääle märgotõn: «Aga kirjutada selles keeles võib ja kirjutama peab. Kasvõi jonni pärast.»

Midä sis muud ku – et toda jonni iks jakkunu!

Družbaga puu otsa

SAARÕ EVAR

1990. aasta paiku oll Sõmmõrpalu mõtskunnan üts tubli mõtsatüülisi paar. Heliloo Valentin lõigas Husqvarnaga, Tsilmeri Ants Družbaga.

Tegeligult Valentin lõigas ja Ants pandsõ puid kokku. Mõtsaüleb Rehe Aivar oll saanu hindäle Tafnast ülesandõ näüdädä Roodsist tulnu mõtsaekspertile Družbaga lõikamist. Tsilmeriga oll kõik ilustõ kokku lepit.

Ku mõtsaherrä ja tõlk hummugu autuga tulliva, sõs Ants kah viil lõobäs, kott sällän, harvõndusõ langi veeren. Kos Družba? Ants pand koti maha ja otsõ säält vällä elektrimehe posti otsa ronimisõ ravva. Ravva jalga ja joba tä ronisi puu otsa. Družba oll üüses mõtsa jäet, a egäs juhuse sirgõ pedäjä korgõ ossa külge riputõt.

Tsilmer tõi Družba alla, pand bentsu ja upuf karbussi. Ruutslanõ kai, et nüüd lätt tüüs, a ei viil. Inne tull kävvü koti man ja võtta startõr (hunn). Tuu iist lätš saag edimädse tõmbamisõga käümä. Tõlk tõlksõ Roodsi mõtsaeksperti tunnusust, et kõva sõna, näide sae ei lää kah säändse külmäga inne kolmandat tõmbamist.

Tsilmer nakaš sõs eelä maha lastuid puid jupitama. Et täl olli joba õdagu kirvõga katõ meetri märgi pääle tettü, käve jupitamino nigu tuulispask. Ruutslanõ pidi vahepääl joba fotoka filmi vahetama, selle et tuu oll täüs saanu. Sai kõik jupitõdus, oll järgmäne põnnõv moment: kuis langõta säändse saega, minkal terä käepidemide ja inemise kihäga saman suunan? Družbal tull langõtusasõndi jaos reduktori vits lõdvas las-kõ, saelehte 90 kraati käändä ja pingutusvits jäl kinni vaota. A minkagi peräst es taha tuu

vits Antsu sael inämb kinni minnä. Esiki jalaga lüümine es avita. Ants võt sõs maast üte peenembä katõmeetridse puu ja pand vitsa pidimele paraja paugu. Plastmassist kaasõga Roodsi sae olõs õkva kimmäle katski lõõnõ. A Družbal ei hätä midägi. Pingutusvits sai kinni ja Ants nakaš lõikama. Ruutslanõ ja Rehe Aivar jäie nättüt arutama, läbi tõlgi kõnõldõn. Jutujaminõ tull vällä nigu katskinõ telefon, selle et nii korgõ emotsiooniga tehnikateemal jäi tõlgil mõistmist veitüs.

Aasta ildamb helist õkva Rehe Aivari mobiili pääle üts Helsingi ülikooli mõtsandusõ prohvesri. Jutt võimalusõst nätä Družbaga lõikamist Eesti riigimõtsan oll müide Põhamaid lakja lännu ja ülikooli oppõjõud olõs tahtnu tuud tudõngidõga kaema tulla. Kahjus pidi mõtsaüleb är ütlema: Tsilmeri Ants oll vahepääl pensionilõ lännu.

Družba-saag.

Eesti kõgõ korgõmb katai kasus Võromaal Pille külän

Aokirä Eesti Luudus toimõndus om valinu joba 25 aastakka aasta puud. Timahava valiti tuus katai. Eesti kõgõ korgõmb katai kasus Võromaal Pille külän Reinu talo maiõ pääl. Reinu katai om 13 miitret korgõ ja timä ümbremõõt 1,3 miitre korgusõlt om 1,45 miitret.

Reinu talo pernaanõ Orassoni Rael-Adiina mäletäs, et seo puu võeti luuduskaitso ala 1966. aastagal. «Nüüd om taa vanas jää-nü, ossa murrusõ, ku likõ lumi om. Puu ähvärädas poolõs minnä ja tormi murdva ossõ. Önnõs om kõgõ pikemb haru alalõ jäänu,» seletäs Orassoni Rael.

A puu esi talorahvalõ miildüs: «Taa om üts esimuudu puukõnõ, illos kündlekujolinõ. Ega tä meid ei sekä.»

Pildi pääl posiir Orassoni Rael-Adiina puu man kuun poig Elmetiga. Muusiän, mõlõmba Orassoni omma aastit Uma Lehe jutuvõistlusõlõ juttõ saatnu ja noid juttõ om saanu lehest lukõ.

UL

Kuis ma koroonan olli

Juhtu tuu jõulu aigu, ku lätši vanalõ sugulasõlõ appi sülti kiitmä. Sinnä tull küllä paar naabrit kah jõulõ pidämä. Üts oll jo tüü mant karantiinin, a meile es ütle sõnnagi ja peräst ollegi positiivnõ. Tõsõl naabril oll mask iin ja tuuga es juhtu midägi.

Es lääki pääle küläliidsi pallo aigu müüdä, paar päivä, ku mi kah haigõs jäimi ja pruuu näüdäs koroonat.

Edimädsel õdagul oll päävalu ja kurgun kraapsõ. Järgmädsel pääväl tull sääne kinnine kõhã, et veeränd tunni lækästit, inne ku midä vällä jõudsõt kõhhi. Sääne kõhã vaivaš neli-viis päivä. Vaihõpääl lätš nõna kah vesitses.

Ku kõhã lätš teno rohtõlõ pehmembäs, tull vahtsõnõ hädä. Kõgõpäält nõssi palavik pia 39 kraati ja sis naas kott valtama ja lätš nii valla, et rohkõmb istsõt vetsun ku tarõn. Kõtuheadä kestse ka kolm-neli päivä, inne ku naas paranõma, ja toda kah teno hüvvile rohtõlõ.

Vaihõpääl oll jo vahtsõ-

nõ aasta tulnu. Kõik jõulu ja vahtsõ aasta sõõgi jäivä sõõmaldä, selle et nätäl aigu es taha süvvä nätäki. Jõiõ inne vett. Kõrra pruuvsõ jõulupasteeti, a tuul es olõ määnestki maiku, seit nigu saepurru.

Ku palavik väikumbas lätš, pruuvsõ üles tulla. A sääne nõrkus oll, et pidi hinnäst väega sundma, et puid tuvva ja ahjo küttä. Tuu vast ollegi hää, et tulli säängüst vällä. Muido olõssi kah kopsupõlõtiku saanu, nigu sai mu vana sugulanõ, kes um täämbädseni haiglan.

Minno um perearst jo terves tunnistanu, kuigi ma aig-aolt kõhi ja jõudu um veidemb. A tuu pidi viil mitmõ kuu joosul kõrda saama.

Ma esi arva, et minno pästse viil hullõmbast tuu, et ma lasi sügüse tetä hindäle gripisüsti, mis oll seokõrd nii A- ku B-tüve vasta.

Teile kõigilõ soovi kõvva terveüst! Kandkõ iks maski, hoidkõ hinnäst ja jääge terves!

URMI AILI

Priinime lugu

Rubriigin kõnõldas perekunnanimmi periolõmisõst ja tähendüsest.

Verrev

Seod nimme kand Eestin 65 inemist, varjantsi *Verrev* 53 inemist. Nime pandmisõ kotussit oll edimält ütessä, kõik Võromaal vai Lõuna-Tartumaal.

1809. aastagal pand Kanepi opõtaja Roth seo nime Erästvere mõisa Keerdo Aadami Saamuli perrele: läsk Ann, kolm tütärt ja poja Jaan ja Jüri. Jürist sai mõisa aidnik, Jaan Verrev jäi tallu ja sama nime kandja elässe Kerdohani talun täämbädse pääväni.

Sama nime sai ka Suudla mõisa Nigula talu sulanõ Jaak. Tä võeti küll nekritis, a inne olli tä perre sündünü tütar ja poig, nii et nimi kõrraga är es kao.

Vahtsõliinan 1820. aastagal sai seo priinime mõisa lähküdse Möldre külä üte peremehe pere. Ka säält tundas Möldre-Verev

tallu täämbädse pääväni.

Viil panti priinimi *Verrev* Väimälä mõisa Lapi Hindo perrätulõjilõ ja Saalusõ mõisa üte Kündä talu peremehe perrele. Mõlõmba man om huvitav kokkotrehvämine, et paar tallu edesi panti priinimi *Musto*, nii Väimälän ku Saalussõn.

Karula mõisan sai kats su-last, Alakonnu Aadu (*Ado*) ja Apja Kusta (*Gustav*) 1826. aasta hingerevisjonni perrä nime *Wärret*. 1834. aasta revisjoni perrä om kimmäle samal Aadul nimes *Werrew*. Kustaga om 1834 lugu segäne, a keriguraamadu näütäse, et säält hõimust tull õnnõ ja ütsindä Verevã nimi, Vãreti nimme tulõ es joht.

Seo nimi algkujul *Werrew* panti ka kolmõn kotussõn Tartumaal. Säält om egäl puul priinime alussõs talunimi. Nime

saaja es elä kühl inämb ei Vana-Nõ mõisa *Werrewä* talun ega Unipiha mõisa Visnapuu külä *Werrew* talun. Tuuiist Luunja mõisan seo nime saanu ka ellivä *Werrewa* Jaani talun. Talunimmi umastavan käännüssen kirotdi katõ r-iga vana kirãviie peräst, a lõunaeeesti keele sõnan *verrev*: *verevä* üteldäs pikk -r nimekäänüssen ka vällä. Kirãkeelestãmisel om osan suguvõssust saad vahtsõmb nimekuju *Verev*.

Setomaal 1921. aastagal võt üts Pankjavitõs valla perekund nimes *Verev*, a tõnõ – ütsik miis Irboska vallon – *Verrev*.

Nimmi eestistãmise aigu võt üts räpinãperãdse nime *Verrevson* kandja Veriora vallon Süvãhavval vahtsõs nimes *Verev*. Tuudaigu elli Veriora vallon ka tõisi nime *Verev* kandjit, a nimã olli peri Saalussõst.

SAARÕ EVAR

Kümme kleiti

Pensionäär
URMI AILI
meenutas, määndsit
kleite tä om kandnu.

Edimãne kleit

Edimãne kleit, midã ma mãlehtã, ummõldi mullõ esã triiksãrgist, ku ma olli nelã-aastanõ. Tuu oll illos tummõroosa-verevã triibuga sitsist ja küündü pahkluini. Kuvvõaastadsõlt olle tuusama kleit mullõ jo poolõ seereni. Mul om eski albumin pilt, kon sõsar, imã ja esã saiswa tsirelipuhma man, ja ma pidi saisma esã iin, et tä kardohkapandmisõ katskiidsi püksipõlvi kleidiga är vãfada.

Ei mãlehtãgi, mitu aastaiga ma viil tuu kleidiga kãve. A ütël suvõl ronisi ma vanaesã

REIMANNI HILDEGARDI TSEHKENDÜS

pia saa-aastadsõ uibu otsa ja tõmbsi ossaga kleidiveere katski. Jo oll tä nii är kulunu. A imã käest saiõ iks pahanda. «Esi tütarlats ja koosõrdat egäl puul nigu poiskõnõ. Kost sis no jäl vahtsõt kleiti saia?» Ummõldi sis katskinõ viir kinni ja kãve jäl vana kleidiga edesi. Olõ es rahhagi, et vahtsõt osta.

Varstu

Sic transit...

PULGA JAANI jãrejutt
üte alõvi hiilgusõst ja viletsüsest.

1. jago. Jãrvest kerikuni

Kats matsi sõidiva bussiga Matsi ja üts ütël, et varsti tulõ Varstu.

Tegelikult tulõ kõgõpäält Pilpa – *gorod-geroi*, nigu kohaliku venelãse ütãse. Nigu Pilpa lõpõs, nii om Varstu silt, kuigi tii veeren ei olõ muud kui kats jãrve, tõnõ tõsõl puul tiid. Noist Krabi-puulnõ, midã Pilpa rahvas Pilpa jãrves kuts, om looduslikun saibun ja and kevãjãlt hulga haugõ. Tõnõ, vähãmb ja hooldamise tunnustõga jãrv, om sis vast Varstu jãrv, kuigi mõlõmba omma Varstu sildi seen. Kui ma poiskõnõ olli, olliva mõlõmba jãrve ütlen tükun ja rahvas kutš näid Veskijãrves. Veskist oll ka ütteleistõ alalõ, päämiselt viikohin, aga Pilpat es olõ, ei «liina» ega jãrve, Pilpa ehitedi mõnõ nõdãliga valmis, hutsuulõst mõtsatüülisetele. Ja et kiãki es kahelnu nõvvukogu võimu võimsusõn, tetti ka jãrvest tii lãbi, nii et üttest sai kats. (Uu, rohilise, kon tii sis olliti?)

Varstu om sildist sildini 3 km pikk ja laembast kotsist arvada 1 km lagja. Varstul om mãepuulnõ (Võru-puulnõ) ots ja alaots (Mõnistõ-puulnõ). Vanast oll kummangi otsan ütš hãã viiga kaiv, vahepããlse olli inãmb-vähãmb vihmavii maiguga. Nüüd om egalpuul viivãrk ja säält om tõtõstõ hãã vesi (ptüi-ptüi). Kuna Varstu om tegünü Võru-Valga suurõtii viirde aol, ku sõidõti hobõstõga, sis olli säält kõrdsi – mãel ütš ja hãste kimmãs; alan kolm, miã majandiva ilmselt vaheldumisi, muidu es jagunu kundõsiid. Alaotsa kõrdsin oll mu kõhnãvõitu rahakotiga vanaonu rikkiid talumehi lãbi aknõ vällä pilnu ja perãn nãile suurõ vaivaga valuraha masnu. Nii et ikãv Varstu rahval es olõ.

Alaotsan om ka puust vinne õigõusu kerik, surnuaid ja kunagi oll viil suur majalahkam, kon elli papp ja kon kãüti leerin. Perãnpoolõ lüüdi papp prakis ja leeri asõmõlõ tegüsi mõtsaliir. Majast sai rahvamaja, miã lõpus maani maha palli. Kerikuga Varstu piaaigu ka lõpõs. Edesi tulõ Ritsikã oja ja tõsõl puul oia joba Harglõ kihelkond.

Muialpuul Eestin Varstut suurt kiãki ei tiid. Küll tiidvã pallu Mõnistõ, miã om 4 km Varstust Valga (vai Hopa) poo-lõ. Varstust om tä hulga väiksemp. Kui inemiisi kãest uuri, mille jãrgi niã Mõnistõ tiidvã, sis ütãs, et säält om illus kerik ja surnuaid. Nali om tollõn, et Mõnistõn ei olõ kumbagi ja lutõrlasõ matva Harglãlõ (tuu kotsilõ ütãs: viidi Hargla pããle); vinneusulise, nivõrd ku nãid säält om, matva Varstulõ. Määndsegi tsaariaigsõ Mõnistõ paruni (Wulff) krutski tulõmus oll tuu, et Mõnistõ õigõusulistele es anta kohapããl keriku ehitamises maad ja nimã ehitivã uma kerigu täveste tõistõ kihelkonda – Vars-tulõ, miã om Rõugõ kihelkond. Nii ripuski Varstu keriku man kõrd silt «Mõnistõ kerik», kõrd «Varstu-Mõnistõ kerik».

Jutt lätt edesi.

Madalahe matõt kikas

KÕO LEO

Šoo jutu kõnõli meile üts Verska miis, kes tuud nalla eis tunnistamah olf. No õks joba aastit tagasi olf näide kandih kats velekeist-viinanõnna, kiä tuud hääd kraami õks viländ tihtsäle ja sis ka kõrdapite pruuksõva. No ütskõrd olf tuu pido jälki joba pikäle lännü ni õs taha kuigi otsa saia, kuigi kiäki inämp es mäledä, mitä õkvalt tähistämmä naati. Egätahes juudu olf jo kavva ja pääkese lahksõva väega otsah ja iksõva pääparandusõ perrä, mitä pallond inämp õs olõ.

Ja sis nakaš viil tuu pokan kikas aknõ takah kirgmä! Timä es tiä miihi murrõst muidoki midägi, ni tekõ õks hoolõga umma tähtsät tüüd kanakařa pasmisõl. A katõ haigõ pää jaos olf tuu joba väigadõ liiast! Üts veli karaš tuigõrdõh püstü. Nii veidikese sammu ussõ poolõ õkvambas säädnü, sai eski ussõmulgulõ pihta ni vällä karatus. Vaenõ kikkakõnõ pagõsi külh, a kos sa no ulli käest õks pakõt! Tõõsõ pühä viha sai lõpust õks kroonitu pallo virga kikkakõsõ maahakopsamisõga.

REIMANNI HILDEGARDI TSEHKENDÜS

Et pernaanõ midägi õs kahtlustanu (parhilla timmä man õs olõ), märgoti mehe, et kikkarõip tulõ õks maaha matta. Sis vöi kikka kaomisõ rebäse kaala aia. Vandmisõ ja tõõnõtõõsõ tugõmisõ abil sai kikas ka varõlidsõmbah kotussõh mulku aetus. Väsünü tüümehe kapõrdi tarrõ ni jak-

si säält, kos poolõlõ olf jäänü. Piäki saiva mõlõmba rahulid-sõlt unnõ suiku.

Kodo jõudnu pernaanõ avast muidoki piä, et kikkakõist olõ-i. Mõnõ morro pite lajah pudsu andsõva arvada, et jo om repän nuulmah käünü. Õnõs tiidse pernaanõ, et üleaid-sõl olf kikkit inämb, ku hindäl

vajja. No saadi piagi kaubalõ ni pernaanõ tõi vahtsõ kikka kannu kařatamma.

Järgmäne hummok olf miihi hiitumine suur, ku kikas iks aknõ takah kirge. Nä kai-va tõõnõtõõsõlõ ulli näoga otsa, kooni üts taibaš tõõsõ käest küssü: «Ooda, ku sügä-vähe sa timä matsõ...»

Tohtri man

Kunagi väega ammu Antsla poliklinikon. Külml talvõsüä ilm. Külmapühhi ei olõ külh viil koolilatsilgi, ammu sis viil polikliniku rahval. Tüül omma arstikõsõ, õekõsõ ja registra-tuurin istus kah väiku lahkõ naanõ. Ussõst tulõ hädaline vanamammi. Ütles uma nime ja jääs arstitarrõ kutsmist utma. Mammil om sällän pia maani palit, midä tä uutmisruumin päält är ei võta. No vanainemise asi, haigõ viil pääleki, saa hää registraator asjast arvu. Ku tohtri manu kutsutõs, lätt mammi sinnä kah «täüsmundrin».

Tohtri ei saa jo õkva ravit-sõma nakatõ. Inne taht tä haigõt säält kaska seest nätä kah. «Olkõ hää, võtkõ rõivist valla-lõ,» tulõ tohtri suust. Ja mõnõ

sekundi peräst tä näge – vanamammi saisi sirgõlõ ku soldan, pään paks villanõ rätt, jalaan põlvini vildi, a vahepääl ei olõ mitte midägi. Siinkotsal ma jo võlsi. Kõik, mis tohtril vaia, olf jo olõman, vähämbält memmekese meelest.

PANGA MILVI

Hobõsõ lämmistamine

1960. aastil olf meil kolhoosin Ilmari-nimeline zootehnik. Tä olf õkva kooli lõpõtõnu, õlpu täüs ja larmak. Seo jutu tä kõnõl esi.

Tuul aol olf Antslan kõrts, kon noorõ käve jooman ja tandsman. Ilmar võtsõ talli mant noorõ hobõsõ, pandsõ saani

ette ja sõitsõ liina. Olf külml talvinõ aig. Pandsõ hobõsõ lasipuu külge kinni, visaš hobõsõlõ saaniteki pääle ja lätš kõrtsi. Üüse 3–4 aigu nakaš purjun Ilmar kodu minemä. Hobõnõ konuf ja külmas aia veeren. Ilmar aruf ohja vallaalõ ja mõtõl hobõsõlõ lämmistämist tetä. Lassõ üte ohjajaru vallaalõ ja hopõn sõs juussõ ümbre timä. Hopõn tõmmaš ohjaotsa käest är ja pandsõ kodu poolõ ajamõ. Vaenõ Ilmar vantsõ hobõsõl takan, saanitekk ola pääl. Tuu olf lämmistüse aigu maha sadanu.

Hobõnõ uutõsõ talli ussõ iin niikavva, ku Ilmar perrä jõud-sõ ja tä talli lämmäle lassõ.

Hobõsõ lämmistüs lõppi nii, et Ilmar olf indä peris kainõs kõndnu.

NIKLUSÕ MARE

Maolda nali

Mõni nali om nii maolda, et aja peris naardma. Toimõndaja om üte säänd-se siia vällä valinu.

Otav viin

Kunagi ammu, Vinne aigu. Kats miist saava kokko.

«Täämbä om viin poodih väega otav,» kõnõlõs üts miis uudist.

«Mis tä mass sõs?» küsüs tõõnõ.

«Viiskümend kopkast putõl.»

Tõõnõ miis mõtlõs tük aigu ja ütles: «Tuu om võlss jutt.»

«Võlss külh, a kae ku otav,» kitt tõõnõ pääle.

Parm tsuskas

Nalapildiga tsuskas ütiskunda mõnõst hellembäst kotussõst Rõugõ Rebäse külä miis VARUSTINI ANDRES, tunnõt ka nimega PARM.

Tossu Tilda pajatus

Külm vai lämme?

Timahavva talv taivalõ es jää. Nakaš sadama lummõ ja ilm lätš külmas. «Pakane,» ütelf saatõ vidäjä televiisorin üts õdak. Kirgiti kõrvu. Tulf vällä, et viistõist kraati alla nulli.

Mu nuurusaol olli talvõilma krõpõmba. Üts sääne talv olf 1963ndal, kon viil keväjäkuul olf kidsukülm. Mul olf keskuul lõpõtõt, es saa inämb külmapühhi pidädä. Käve Võro liinan tüül, bussi päält tüükotusõlõ minnen kai tuuaigsõ Lenini-Pioneere uulidsa nuka päält

suurt kraadiklaasi: näüdäs iks 30 kraati miinusõn vai tsipa veidemb. Ja niiviisi kats nädälät üttejärke, inne ku külml perrä andsõ. Üts päiv trehvisi kullõma, kuis kats naist umavahel kõnõli. Üts ütelf tõõsõlõ: «Täämbä om väega lämme.» Olf viistõist kraati alla nulli.

Kas mõnõl om meelen viil tuu harinõmalda suur kraadiklaas Võrol maja saina pääl? Üts hummok olf tä säält kaonu. Nii omma aoluus saanu ka kõik periselt külma talvõ.

TOSSU TILDA

Muda Mari pajatus

Pühapäiv om kepipäiv

Ma kuuli raadiost, et jaanuari viimäne pühapäiv om ilma internetilä päiv. No tahas nätä, kas pühapäivä hummoku iks päiv kah nõsõs vai om kõik ilm hukah. Ku kiäki tahtki terve päivä perüs ilma puutri ja netilä toimõ tulla, sõs vällä om ilm tuu jaos õkva paras.

A tuuga om viil sääne hädä, et inemise omma viimätsel aol saanu rahha kokko hoita ja ostiva hindäle õnnõ suusa. Parhilla inämp inemise keppega ei suusata, kässi om vaia jo telefoni riibmisõs. Suusarada om iih ja jalgu ette piä-i kaemagi. Ku seo pühapäivä mõtsah telefoni riibu ei saa, sõs vöi iks kepi kah üteli võtta. Kasvai lepävõsast lõigada.

MUDA MARI

Latsilõ

Vastus saada' üte nädäli joosul meiliaadressi pääle latsinukk@umaleht.ee vai postiga: Uma Leht, Tartu 48, 65609 Võro.

Vastussõ mano panõ' kirja uma nimi, vannus ja kimmähe ka postiaadrõs.

Vastajidõ vaihõl loositas vällä võrokeelitsit välläandit.

Latsinukka tugõva' Võro instituut ja Võro selts VKKF.

Minevä kõrra vastus: LUMÕMIIS.

Avvohinna saa PAHVA KARL-ANDRES (9) Valgast.

Kae' pilti ja märgi', kas lausõ' om õigõ vai võlss. Vastussõst saada', mito õigõt ja võlssi lausõt kokko sait.

PILDI TSEHKEND SAARÕ HILDA MARIN (6).

Pildi pääl om säidse printsessi. Kõik nä omma' ütesuurusõ'. Ütel printsessil om väega suur pää. Kõigil omma' pikä' hiusõ'. Kõigil omma' verevõ' hiusõ'. Üte printsessi hiussin om klammõr.

õigõ võlss õigõ võlss õigõ võlss õigõ võlss õigõ võlss

Kõigil omma' ütesugusõ' silmä'. Katõl omma' sama kujoga huulõ'. Printsesse krooni' omma' üttele värmil. Kõigil omma' krooni' pään. Katõl printsessil omma' jalan kangä'. Kõigil omma' säälän üttele värmil rõiva'.

õigõ võlss õigõ võlss õigõ võlss õigõ võlss õigõ võlss

Telli Uma Leht!

6 kuud – 6 €, 12 kuud – 12 €, e-ärvõ püsिमassuleping 0.85 € kuun.

Telli saa ExpressPostist: tellimine.ee/umaleht tel 617 7717.